

Težke naloge angleške politike

London, 27. maja. o. Uradni krogi in vplivni politiki, ki so v bližini, izjavljajo, da je Anglija kljub vsemu pripravljena pristati na ukinitve sankcij, če bi Mussolini naredil kako pomirljivo kretnjo pred 15. junijem in s tem dal pobudo za razgovore. 15. junija se bo v Zenevi vršila razprava o Abesiniji. Angleška vlada bi se pa že pred tem časom sporazumela z Italijo, če bi Italija priznala dvojce:

1. Da pristane v Abesiniji na politiko odprtih vrat, kjer bi imele pod italijansko kontrolo vse države enako možnost za gospodarsko ekspanzijo.

2. Da se obveže, da ne bo zvišala števila domaćinskega vojaštva v Abesiniji.

Anglija, Italija, Balkan

Z ozirom na italijanske predloge glede sredozemskega pakta in glede zveze veseli, ki naj bi

vodile evropsko politiko, je pomembna izjava, katero je dal tajnik turškega zunanjega ministrstva, ki se že nekaj dni mudi v Londonu. Ta je izjavil, da balkanske države s skrbjo gledajo na italijanske načrte glede organizacije Balkana. Ti načrti so se po zmagi nad Abesinijo precej spremenili in dobili vidnejšo obliko. Poučeni angleški krogi pravijo, da so vlade nekaterih balkanskih držav angleško vlado naravnost prosile, naj v Zenevi vztraja pri zahtevi, da se ohrani člen 16. ustave Zveze narodov.

Angleška vlada pa je od Italije dobila v tem pogledu pomirjujoča zagotovila, tako glede italijanskih načrtov, kakor tudi glede vprašanja, ali naj se morske ožine, zlasti Dardanele, zopet odprejo. To vprašanje bodo Angleži sprožili na prihodnjem zasedanju ZN takoj, ko bo razčiščena abesinska zadeva.

Nemški odgovor: nova vprašanja

London, 26. maja. o. Z ozirom na dejstvo, da se Anglija ne glede Abesinije, ne glede drugih važnih političnih vprašanj, ne more odločiti, preden ne dobi od Nemčije odgovora na svoja vprašanja glede zavarovanja miru v Evropi. Po zadnjih informacijah iz Berlina pa bo nemška vlada na angleška vprašanja odgovorila z novimi vprašanji. Zdi se, da je ta način zavlačevanja in to izmikanje jasnemu odgovoru samo nemška taktika. Nemčija hoče s tem svojim odgovorom začetni spet neskončno vrsto novih vprašanj. Angleški krogi sploh ne verjamejo, da bi ti razgovori pripeljali do kakšnega pametnega izida. Niti pa ni misliti, da bi Nemčija povedala kaj jasnega pred 15. junijem.

Narodni socialisti v Avstriji dvigajo glavo

Dunaj, 27. maja. AA. Havas. Avstrijski narodni socialisti so pospešili svojo delavnost najbrž po naredbi iz Berlina. Po vseh krajih Avstrije se opazuje močnejša delavnost narodnih socialistov. Na nekem shodu domovinske fronte na Gornji Avstrijskem je skupina narodnih socialistov navdušeno ploskala nekemu medklicu, ki je zahteval, da naj se v Avstriji takoj glasuje v anšlusu. Narodni socialisti hočejo torej sedaj za vsako ceno izzvati plebiscit o tem v Avstriji.

Dunaj, 27. maja. AA. Dunajska policija je napravila preiskavo v centrali narodnosocialistične propagande za tretji dunajski okraj in ob tej priliki je bil zaplenjen važen material. Deset oseb je bilo aretiranih.

16 milijard za smrt

Pariz, 27. maja. »Echo de Paris« objavlja članek Pertinaxa, o oboroževanju Nemčije. Lansko leto je Nemčija izdelala vojnega materiala v vrednosti za 16 milijard mark. V frankih predstavlja to po uradnem tečaju 96 milijard frankov. Vojni izdatki Nemčije v letu 1935 pa še z daleka ne dajejo niti približne slike o pospešenem oboroževanju Nemčije. Uvoz aluminija, mangana in svinca še zmerom raste. Pri tem opozarja Pertinax na Edenovo izjavo, v parlamentu z dne 6. maja, ko je rekel, da nekateri narodi toliko izdajajo za oboroževanje, da jim pri tem propada vse njihovo ostalo gospodarstvo.

Šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 27. maja. (DNB) Ker je Laskar dobil vseeno partijo proti Rjuminu, ki je v prejšnjem kolu ostala nedokončana, je zdaj stanje mednarodnega šahovskega turnirja takole:

Capablanca 6 in pol točke, Botvinnik, Lasker in Rogozin po 5 točk, Kan in Levenfiš po 4 in pol, Rjumin in Flohr po 4 točke, Lilienthal 3 in pol točke in Eliskases 3 točke.

Sredozemski pakt in Italija

Rim, 27. maja. V tukajšnjih političnih krogih poudarjajo, da se Italija ne bo izjavila o sredozemskem paktu poprej, predno se ne ukinajo sankcije. Isti krogi dodajajo, da nima Italija nič proti takemu paktu. V Italiji še zmeraj prevladuje želja, za čim bližji kontakt s Francijo in Veliko Britanijo.

Francoska letala nad Jugoslavijo

Belgrad, 27. maja. Našo državo bo preletela eskadrila francoskih letal, 12 po številu, na poti proti Bukarešti, kjer se bo vršil stičev 31. maja. Eskadrila bo pristala 27. maja v Zagrebu, 28. pa v Belgradu, na povratku iz Bukarešte pa 1. junija v Belgradu in 2. junija v Zagrebu.

Drobne od povsod

Amsterdam, 27. maja. (Stefani) Zaradi primanjkljaja v proračunu mesta Amsterdama bodo zaprti več amsterdamskih osnovnih šol.

Rim, 27. maja. (Stefani) Predsednik vlade Mussolini je sprejel ravnatelja pariškega lista »Excelsior«.

Praga, 27. maja. (Stefani) V nekaterih krajih Slovaške so bile včeraj zelo velike nevihte. Mnoge reke so prestopile svoje bregove.

Pariz, 27. maja. »Oeuvre« prinaša članek gospe Taboui, ki pravi, da bo nova francoska vlada takoj skušala rešiti italijansko-abesinsko vprašanje pod pogojem, da dobi od Anglije pristanek za to, da se ukinajo sankcije.

Senzacionalen vlom v Zadržno gospod. banko v Mariboru

Maribor, 27. maja.

Danes jutraj so odkrili v Mariboru vlom, ki mu ga ni najti primere v analizi naše kriminalistike. Topot je postala žrtev vloma blagajna tukajšnje podružnice Zadržne gospodarske banke. Vlom so odkrili danes jutraj ob 8.

Prazna blagajna

Ko je prišel v podružnično glavni blagajnik Janez Poženel in ko je odprl tresor blagajne, je prestrašen odskočil. Predal, v katerem je bil shranjen denar, je bil prazen. Zmanjkalo je 89.000 Din v tisočdinarskih in stodinarskih bankovcih. Takoj je bilo jasno, da je postala gotovina žrtev vlomilcev. Takoj je bila obveščena policija, ki je začela preiskavo.

Najprej iz podprtiličja

Ugotovljeno je, da je vlomilec skušal priti v prostore banke najprej po napačni poti. Udril je skozi okno v buffet, ki se nahaja v podprtiličju poleg dvorane. Ko pa je prišel vlomilec v dvorano, je uvidel, da ne more naprej. Blagajniški prostor banke so namreč nad to dvorano v pritličju in je hotel vlomilec najbrž iz podprtiličja na kak način prodreti v pritličje in v blagajniške prostore.

Nato s terase

Ko je uvidel, da tega ne more doseči, je zapustil podprtiličje ter splezal na streho terase, na katero so obrnjena okna blagajniških lokalov. Ta okna so močno zavarovana z železnimi križi, toda vlomilec je te križe prežagal in jih zvil navzgor toliko, da se je skozi odprtino lahko splazil v notranjost.

Izjave voditeljev Rexa:

Belgija pojde naprej

Bruselj, 27. maja. o. Posledice belgijskih volitev in novega položaja, ki je z njimi nastal, se že znatno kažejo. Včeraj popoldne so ministri podpisali odstopno izjavo na seji vlade. To izjavo je ministri predložili Van Zeeland izročil kralju v gradu Laeken ob 21. Kralj je odstop vlade sprejel ter povelj Van Zeelandu, da sestavi novo vlado. Van Zeeland bo to tudi poskušal, če mu bo uspelo. Van Zeeland pripada, kakor znano katoliški stranki. Če Van Zeeland ne bo sestavil vlade, bo dobil mandat vodja socialistične stranke dr. Vandervelde. Kraljeva želja je, da bi v bodoči vladi sodelovale vse tri velike stranke, to je katoliška, liberalna in socialistična.

Položaj v belgijski politiki se je pa zaradi pojavov mlade, dve in borbene stranke Rex temeljito spremenil. Voditelj Rexa Degrelle še zdaleč ne misli, da bi se zadovoljil s sicer presenetljivim številom mandatov v zbornici. Rex bo šel naprej in pometel s staro politično grupacijo v Belgiji in bo izzval čimprej nove volitve, v katerih bo dosegel odločilno zmago.

Vodja reksistov Degrelle, pa izjavlja, da je uspeh reksistov samo začetek in da se reksistični poslanci ne bodo spustili v nobene kompromise ne s socialisti ne z liberalci in katoliško stranko, ampak da bodo svojo neizprosnost dosledno politiko sedaj v parlamentu s se večjo odločnostjo nadaljevali. Razume se, da bo ost njihove politike v prvi vrsti naprjena proti komunizmu.

»Če so druge stranke v resnici prešinjene od ideala prave demokracije kakor mi, potem se nam bodo pridružile v borbi za nove volitve. Položaj v zbornici bo postal jako zapleten. Vstop reksistov v parlamentarno življenje bo dal vsem tistim, ki so proti diktaturi sedanjih strank starine, priliko, da se z nami združijo v borbi zoper to diktaturo. Zmaga Rexa pomeni izhodišče za križarsko vojno, ki bo napravila konec meščanskim strankam in bo vrnila ljudstvu svobodo, da si ustvari svoj ideal države. Naše delovanje v parlamentu do strogo ustavno. Parlament se bo razpustil ustavnim potom, kakor hitro bo postalo jasno, da je nemogoče nadaljevati delo na sedanjih podlagi. Naš program gre za to, da se napravi konec razrednemu boju, da prenehajo med strankami navidezne besedne borbe in tekma v jezikovanju in blebetanju, za katerim se skriva edinstvo, kadar je treba narod izkoristiti, in da se ustanovi močna vlada, ki se

Nad blagajno

Potem je s ponarejenimi ključi odprl vrata prostora, v katerem je glavna blagajna. Tudi pri blagajni ni imel mnogo opravka, ker je imel očitno odlično ponarejene ključke, s katerimi je brez težav odprl blagajno. Pobrjal je nato vso gotovino, blagajno zopet lepo zaklenil ter se po isti poti, po kateri je prišel v prostore blagajne, zopet vrnil na prosto.

Brez sledi z 89.000 Din

Vlomilec ni pustil za seboj nobenih sledov, tako da je osebe odkrilo vlom šele, ko je glavni blagajnik našel prazno blagajno. Policija sumi, da morajo biti storilci Mariborčani, ali pa ljudje, ki se že dalje časa zadržujejo v Mariboru. Storitve moral namreč razmere v banki in razmestitev bančnih prostorov točno poznati.

Odkod ključ?

Uganka pa je, kako je mogel priti vlomilec do ponarejenih ključev. Ključki od glavnih blagajniških prostorov, kakor tudi od blagajne same so izdelani zelo precizno. Pa tudi vlomilčevi ponarejeni ključki so bili izdelani tako dobro, da na blagajni ni opaziti nobenih sledov, iz katerih bi se dalo sklepati, da je vlomilec odprl blagajno s silo. Vse to daje slutiti, da je imel vlomilec duplikat ključev. Policijski organi so iskali tudi sledove po prstnih odtiskih, vendar tudi v tem oziru ni pravega uspeha.

Vlom se je moral izvršiti po deseti uri zvečer, ker je do desete trajala v buffetu poleg dvorane v podprtiličju neka seja.

Policija zadevo vztrajno in vestno preiskuje in je verjetno, da bo vlom, ki je vzbudil v Mariboru toliko zanimanja, v kratkem pojasnjen in storilci izročeni roki pravice.

bo zavedala svoje moralne odgovornosti pred ljudstvom ter bo dosegla soglasje in sodelovanje med delovnimi stanovi.

Eden izmed voditeljev Rexa se je v razgovoru z dopisnikom »Journala« dotaknil tudi odnosov med Nemčijo in Francijo in nenadoma vprašal dopisnika: »Kaj bi vi rekli, če bi nekega dne nenadoma vstal v Belgiji državnik, ki bi z uspehom odigral vlogo posredovalca med Francijo in Nemčijo in ki bi na ta način omogočil sporazum med tema dvema velikima državama?«

Izid volitev v senat

Bruselj, 27. maja. AA. Sinoči je bil objavljen izid volitev za senat, ki so se vršile istočasno s parlamentarnimi volitvami v nedeljo. Senat ima 101 senatorja, ki se volijo neposredno, 44 senatorjev, ki jih volijo pokrajinski sveti in 23 senatorjev, ki jih voli plenarna seja direktno in indirektno izvoljenih senatorjev. Včeraj so bili objavljeni samo mandati, ki so bili določeni po neposrednih volitvah. Na ta način se lahko jasno ugotovi nazadovanje katoliške stranke in ojačanje desničarskega pokreta, porast komunistov in ojačanje radikalnih Flamancev. Dobili so: katoliška stranka 34 mandatov, liberalna stranka 11 mandatov, socialisti 39 mandatov, flamanski blok 5 mandatov, Rex 8 mandatov in komunisti 4 mandate. Katoliška stranka je izgubila 8 senatorjev. Liberalci in socialisti so obdržali isto število senatorjev. Flamanska blok 4, Rex 8 in komunisti 4 mandate v senatu. Poslednji dve skupini dosedaj sploh nista imeli zastopnika v senatu.

Drobne vesti iz Abesinije

Asmara, 27. maja. General Bessoni je včeraj prevzel upravo nad Eritrejo do Tigreja in Danakila. Vse vojaštvo na tem področju bo odslej neposredno pod njegovim poveljstvom.

Rim, 27. maja. Predsednik vlade Mussolini je sprejel več libijskih poglavarjev, ki so prispeli v Rim na svečanosti patriotske mladine. Navzoč je bil tudi maršal Balbo. Mussolini se je zahvalil za vdanost libijskega prebivalstva.

Addis Abeba, 27. maja. V Addis Abebi se je vršila prva fašistična slovesnost. Skupina abesinske fašistične mladine je defilirala po ulicah in prepe-

62 cm visoka ženska umrla

Bremen, 27. maja. o. Snoči je v bolnišnici zaradi operacije na želodcu umrla princesa Adelheida, ki je veljala za najmanjšo žensko na svetu. Velika je bila 62 cm, težka 10 kg, stara pa 22 let. Ta čudni človeški pojav je bil otrok normalnih staršev. Njena dva brata sta naravnost orjaka, saj merila skoraj dva metra v višino. Zaradi tega je to malo bitje vzbujalo največje zanimanje zdravnikov po vsem svetu. Princesa je prepotovala ves svet. Zdravniki so ji preročevali, da ne bo dočkala več, kakor 14 let.

Prva vožnja Queen Mary

London, 27. maja. Danes odpotuje v Ameriko največji parnik sveta »Queen Mary«. Po velikem zanimanju, ki vlada za ta odhod, bo prisostvovalo temu dejanju najmanj 250.000 ljudi. Spremljalo jo bo pri odhodu več stotin malih parnikov in jadrnic.

Obsojen zaradi Bluma

Pariz, 27. maja. o. Prizivno sodišče je potrdilo obsodbo desničarskega francoskega voditelja Charlesa Maurrasa, češ, da je povzročil znani napad na socialističnega milijonarja in kandidata za predsednika vlade Bluma. Sodišče je pa zaporno kazen za Maurrasa zmanjšalo na tri mesece. Pri tej priliki je Maurras izjavil, da bodo sankcije privedle Francijo v vojno z Italijo. Toda če bo propadel mir, naj propadejo tudi sankcionisti.

Kralj - maršal

London, 27. maja. Kralj Edvard VIII. je včeraj sprejel maršalski čin. Pri tej priložnosti se je vršila skromna slovesnost, ki ji je prisostvovalo med drugimi vseh šest maršalov britanske vojske z vojvodo Connaughtom na čelu. Vojvoda je kralju izročil maršalsko palico in imel kratek nagovor, ki je vladar nanj odgovoril s toplimi besedami. Svečanosti nista mogla prisostvovati dva britanska maršala, ki imata ta čin iz časti, in sicer japonski

Desije, 27. maja. Druga eritrejska divizija je izvršila čiščenje oblasti Son in je tako popolnoma zavarovala cesto, ki vodi iz Desija v Adis Abebo.

Pred sporazumom v Palestini?

Angleži bodo vzdržali

Jeruzalem, 27. maja. AA. Reuter izve, da so voditelji Arabcev pripravljeno končati stavko in vzpostaviti red in mir, ker opazujejo, da so vodstvo stavke prevzeli ekstremistični elementi. Vendar pa noče angleški visoki komisar popustiti v bistvenih točkah svoje politike in je odločen, da konča neredne predno se začne pogajanja z voditelji Arabcev. Se zmerom obstoja težava v tem, kako najti sporazum. Neredi pa se nadaljujejo tudi med vrstami Židov. Židje namreč pričakujejo, da bo kmalu proglašeno obsedno stanje, če se položaj ne bo občutno popravil. Včeraj je prišlo do mnogih incidentov, med katerimi so se tudi streljali, vendar pa ni bilo žrtev. Po vesteh židovske telegrafске agencije, so bili mobilizirani Židje, da branijo mesto Rehobod v okolici Tel-Aviva in Jaffe. Ista agencija obtožuje Arabce, da so posekali 11.000 sadik v novih gozdovih.

Izjava visokega komisarja

Jeruzalem, 27. maja. o. Angleški visoki komisar za Palestino, lord Wauchope, je imel snoči na Vzhodnem velesejmu v Tel-Avihu govor, v katerem je dejal, da ne bodo ne arabski štrajki, ne

nemiri, ne revolucionarni poizkusi omajali Angležev, da vztrajajo pri svoji nalogi, katero jim nalaga mandat nad Palestino. Vse revolucionarne poizkuse bodo zatrli brezhibno.

Kljub temu pa so se včeraj nadaljevali silni nemiri, v katere so prvič posegle tudi ženske. Arabke so napadale policijo s tako silovitostjo, da je morala ta streljati in je bilo pri tem nekaj žensk ubitih, več pa ranjenih. V Tel-Avihu vlada z vso naglico gradi pristanišče, pomagajo ji Judje s svojim kapitalom. Tako je tel-avivska občina podpisala sama 51% vseh delne družbe, ki gradi pristanišče.

London, 27. maja. V židovskih delih mesta v Tel-Avihu in Jaffi je bilo včeraj vrženih mnogo bomb, ki so jih metali arabski agitatorji. Zavladala je velika panika med Židi. V koloniji Ranan so Arabci poskušali uničiti vodovod. Oddelek židovske policije so hitro poslali na lice mesta.

V Jeruzalemu so spremenili obsedno stanje v tej smeri, da se lahko Židje udeležujejo svojih praznikov v sinagogah.

Komunisti na delu

Jeruzalem, 27. maja. Oblastva so v Tel-Avihu prišla na sled komunistični organizaciji. Aretirala so 8 oseb.

Arabski delavci na vojaškem letališču so se pridružili stavki. Vojaške oblasti so sklenile namediti arabske stavkeše z židovskimi delavci.

Arabski list »Islamiah« je prepovedan za 14 dni zaradi članka, v katerem je pozival uradništvo za stavko.

Ni noči, da se ne bi pripetilo več eksplozij bomb. Prebivalstvo je zato v neprestanem strahu. V mnogih krajih se vrše sabotaže, pri katerih sodeluje tudi prebivalstvo. Splošna stavka Arabcev vse bolj rase in dobiva značaj vstaje.

Demantirajo vest, po kateri naj bi konzularni zbor moral imeti svojo sejo v urko skupne intervencije pri mandatski vladi.

Ljubljanski občinski parlament

Ljubljana, 27. maja.

Pod predsedstvom mestnega župana dr. Jura Adlešića se je vršila sinoči v mestni posvetovalnici seja mestnega sveta ljubljanskega.

Na dnevnem redu so bila najprej poročila gradbenega odseka, ki jih je podal gosp. dr. Stele.

ZA NOV KOLODVOR

Med drugim je dr. Stele prečital tudi resolucijo glede ureditve železniškega in kolodvorskega vprašanja. V tem oziru je mestni svet sklenil:

Železniško vprašanje je za razvoj mesta in za varnost prometa nujno potrebno rešiti. Iz vseh predlogov smatra mestni svet za najboljši načrt predlog inženirja Dimnika, ki zahteva poglobitev. Ta načrt določa, da ostane kolodvor sredi mesta in proga prav tam, kjer je sedaj. Načrt se da izvesti v etapah. Občinski svet apelira na vladu, naj imenuje komisijo, ki bo skupno z mestno občino in banovino izdelala končni načrt. Občinski svet določa nagrado 100.000 Din za izdelavo glavnega načrta. Mestna občina zahteva prestativitev kurilnic iz Ljubljane. Rešitev kolodvorskega in železniškega vprašanja je nujna, ker mora mestna občina izdelati tudi končni regulacijski načrt mesta. Občina odklanja vsako rešitev železniškega vprašanja s podvozi in nadvozi.

ZA MESTNO PLINARNO

Sedila so poročila finančnega odbora, ki jih je podal novi načelnik prof. Dermastja. Med drugim je v imenu odbora predlagal, naj mestna občina najame pri Mestni hranilnici posojilo 600.000 dinarjev za mestno plinaro. To posojilo naj vrne Mestna plinarina do konca proračunskega leta 1937/38. Predlog je bil soglasno sprejet.

BOLNISNICA

Z ozirom na to, da je banska uprava zahtevala, naj bi mestna občina prispevala procentualni znesek tudi za žensko bolnišnico, se je mestni svet postavil na stališče, da je občina dolžna podpirati samo eno bolnišnico v mestu in sicer ono na Zaloški cesti. S tem svojo dolžnost že izpolnjuje in je odklonila zahtevo banske uprave glede prispevka za žensko bolnišnico.

SVET ZA FILHARMONICNO DRUŽBO

V nadaljnjem je mestni svet odstopil Filharmonični družbi na razpolago 57 m² sveta na Hribarjevem nabrežju, kjer bi družba rada podaljšala svoje prostore. Dokler ostane Filharmonična družba strogo kulturna ustanova, lahko uporablja ta svet za 10 Din letne priznanine.

RAZŠIRITEV TROŠARINSKEGA OZEMLJA

Mestni svet je nadalje sklenil, da bo razširil trošarinsko ozemlje, kakor bo potrebnih 700 do 800.000 Din, dočim je v proračunu predvidenih le 681.000 Din.

Z razširitvijo trošarinskega ozemlja se zvišajo občini mestni dohodki za 200—300.000 Din in se zato razširitev vsekako izplača.

OSTALE ZADEVE

V imenu tehničnega odbora je poročal prof. Horvat, ki je predlagal, naj se uvede enosmerni promet vozil na Tyrševi cesti, v ozkem in prometnem delu Sv. Petra ceste ter v Gregorčičevi ulici od Vegove ulice do Gradišča.

Junaki noža in drugo

Ljubljana, 27. maja.

Pred malim kazenskim senatom so danes nastopali junaki noža. Vrstilo se se kravice, žalostne zgodbe. Najprej je ob 8.30 prišel pred sodnike 22-letni, samski delavec Vinko Zevnik, doma iz Praš pri Smledniku. Tam so fantje prav razboriti in jeznoriti. Za malenkost odloča v prepiru nož. Bilo je pred pustom februarja meseca v Kendovi gostilni v Prašah. Fantje so bili in neli in bili veseli. Pa vnel se je prepričel med Zevnikom in Francetom Drinovcem. Vinko se je za nekaj minut odstranil iz gostilne. Nato je silil nazaj. Z nožem v roki se je zakadil proti nič hudega slutečemu Drinovcu in ga zabodel v desno prsa pod ključnico. Močno mu je ranil pljuča. Poškodba je bila smrtonosna. Le krepki konstruktorji poškodovanca je zahvaliti, da Drinovci ni odšel na drugi svet. Državni tožilec je Zevnika sedaj obtožil zločina teške telesne poškodbe po čl. 178/II k. z.

Zevnik se je kratko zagovarjal. Priznal je, da je prišlo med obema do prepira. Izgovarjal pa se je: »Drinovcem sam je skočil divji proti meni in se je nabodel na nož, ki sem ga držal od prilega v rokah.« Pač čuden, nefantovski zagovor! Priče in poškodovanec pa pravijo: »Zevnik sam se je zakadil v Drinovca, ga sunil z nožem in nato zbežal.«

Obtoženi Vinko Zevnik je bil obsojen zaradi poizkusa telesne poškodbe na 4 mesece strogega zapora. Sodni zdravnik dr. Suher je izjavil, da poškodbe niso smrtno nevarne. Zevnik je kazen sprejel. Plačati pa mora 100 Din odškodnine za bolečine.

Drugi junak

Je bil 35-letni samski delavec iz Kamnega vrha France Cilenšek. Ta je prišel v zidanico Kinera Franceta v Kamnem vrhu, občina Sv. Križ. Tam se je domačega cvička nasrkal tako, da je začel siliti in izizivati gospodarja in goste. Gospodar ga je hotel posaditi iz zidanice na hladno zemljo. Bilo 15. marca letos, ko je že okoli zidanice vse cvetelo. Cilenšek pa se je razkačil. Potegnil je nož in gospodarja Kirena po obrazu vsega raztezal. Narezal mu je nos in močno prerezal levo ušnico. Kirenov obraz je trajno skazen. Tudi tega junaka noža je državni tožilec obtožil zločina hude telesne poškodbe po čl. 178 k. z. Razprava ob zaključku lista še traja.

Obtožen, da je ubil tasta

Pred 14 dnevi se je vršila popoldne pred malim kazenskim senatom pod predsedstvom s. o. s. g. Frana Kovača zamimava kazenska razprava, ko je bil 50-letni posestnik Anton Porok iz Babinega polja pri Ložu obtožen uboja po čl. 178 k. z., ker je 27. marca letos doma v hiši svojega tasta 86-letnega prevzlikarja Jožefa Zagarja pretepel, ga vrgel na tla, tolkel po glavi, ga suval s čevlji v prsa. Poleg več lahkih poškodb je Porok tasta tudi hudo poškodoval po glavi in v notranosti prs v pljučih. Tasi je na posledicah teh poškodb umrl 13. aprila.

Obtoženec Porok, ki ima drugače nezadolženo kmetijo z lepimi gozdovi, je na prvi razpravi pripovedoval:

Prav nič se ne spominjam. Tisti dan sem zjutraj vozil hlode na Kovačev žago v Stari trg. Bil sem tešč. Spil sem popoldne nekaj vina in postal sem vinjen tako, da ne vem, kako sem

Mnogo živahnosti je povzročilo poročilo odbora za upravo mestnih hiš. Og. Likar in dr. Bohinjec sta namreč povdnila o pristojnosti glede odločitev in sploh glede upravljanja mestnih hiš. Ko pa je župan zagotovil, da bo o vsem, kar spada pred občinski svet, sklepal res tudi občinski svet, sta se s tem zadovoljila. Predlog pravilnika je bil sprejet.

Na predlog gosp. Stojca je bilo sklenjeno, da uporabi občina barake na Izanski cesti in na Cesti dveh cesarjev za brezplačna stanovanja ljubljanskih revežev.

Nato sta bila sprejeta pravilnik gasilskega odbora in pravilnik o podeljevanju nagrad mestne občine ljubljanske za znanstvene razprave v Ljubljani.

Kanonik gosp. dr. Tomaž Klinar je poročal, da je banska uprava nakazal iz bežnostnega fonda znesek 55.000 Din za ljubljanske reveže. Občina bo ta znesek uporabila tako, da bo zaposlila 60 ljudi za šest tednov. Uredili bodo Rinski zid, cesto na Rožnik in Tivolski ribnik.

Sledilo je podeljevanje koncesij, dalje razprava o prelošanju z ozirom na priključitev okoljskih občin ter nekateri drugi predlogi, ki so bili vsi sprejeti.

ZA UREDITVE MINIMALNIH MEZD

Pri samostojnih predlogih je zlasti važen predlog Rudolfa Smersuja glede neurejenih plač. Smersujev predlog se glasi:

»Opazamo, da se mezde tudi na teritoriji Ljubljane vedno bolj znižujejo in da po padle že daleko pod eksistenčni minimum. Posledice tega dejstva so vedno večja revščina, ki pride zlasti do izraza pri našem socialno-političnem uradu, dalje razna težka mezdna gibanja, ki so v škodo delavcem, podjetnikom in narodnemu gospodarstvu. V zadnjem času se je začelo mezdno gibanje stavbinskih delavcev, ki so morebiti od vsega delavstva najslabše plačani, posebno se, če vzamemo v obzir, da je delo na stavbah, sezonsko delo.

Zakona, ki bi urejeval mezdna vprašanja in ki bi zlasti določil minimalne mezde, še nimamo. Osnutek je sicer napravljen, toda bati se je, da je še daleč čas, ko bo iz tega osnutka nastal zakon. Toda vprašanje ureditve pravičnega meznega razmerja in minimalnih plač je tako nujno, da ne moremo čakati na zakonitost tega osnutka.

Mestna občina ljubljanska mora storiti v tem pogledu vse, kar se storiti da. Vsa dela, ki jih vrši mestna občina v lastni režiji, naj jih plača tako, da bo plača dosegla vsaj eksistenčni minimum. Dalje naj mestna občina pri delih, ki jih daje v delo raznim podjetnikom, izrecno zahteva, da morajo biti delavci primerno plačani. Dalje naj mestna občina zahteva ob izdaji stavbinih dovoljenj in drugih del, ki jih mora odobriti mestna občina, da se morajo nuditi delavcem minimalne plače. Prepričan sem, da je mestna občina upravičena do teh ukrepov in da bodo ti ukrepi vsaj nekoliko omilili težko stanje, v katerem se danes delavstvo nahaja.

Vse predloge je mestni župan dr. Adlešić odkazal pristojnim odsekom.

Prečital je nato župan dr. Adlešić celo kópico interpelacij, med katerimi so bile najbolj številne one, ki jih je vložil gosp. dr. Bohinjec. Na nekatera vprašanja je dr. Adlešić odgovoril takol, na nekatera pa bo odgovoril, ko se bo predhodno za posamezne zadeve zanimal.

Slika rudarske brezposelnosti

Brata Janez in Jože sta bila kot rudarja že dolgo časa lani brez posla. V hišo je sililo pomanjkanje. Iskala sta povsod prilike, da bi prisluzila kak dinarček. Prišla sta na idejo, da sta začela zbirati staro železo in ga vozili na Vransko. Zasluzek je bil skromen, a pošten. Lani maja, prav pred letom dni, pa sta prišla na čudno misel. V veliko, z 2 m visokim lesenim ploščom obdano ograjo je TPD v Zagorju spravljala razno staro železje. Ponoči sta splezala čez ograjo. Eden je pobiral železje in ga metel čez ograjo, drugi ga je tam zbiral. Nabrala sta okoli 250 kg takega železja. Odpeljala sta ga z drugim nabranim železom na Vransko. Prijeli so ju. Janez je bil že pred meseci le pogojno obsojen.

Jože pa je včeraj prišel pred tri sodnike. Krepak in zdrav fant je. Doslej je bil pošten. Ni nikdar segel po tuji lastnini. Vse je lepo priznal. Bil je obsojen na 3 mesece strogega zapora, toda pogojno za 2 leti. — Senatni predsednik: »Glejte, da več ne pridete v to žalostno dvorano! — Jože veseli: »Upam, da nikdar več. Lepa hvala!« in odkorakal je lahkega srca iz dvorane.

Aretirani Notranjci niso tihotapci

Ljubljana, 27. maja.

V »Slovenskem domu« z dne 19. in 20. maja smo prinesli dve poročili o žalostnem dogodku: ki se je odigral na meji, kjer je padel Perušek, ki je nato v ljubljanski bolnišnici umrl. Resnici na ljubo ugotavljamo, da trije aretiranci, ki so jih Italijani pridržali na svoji strani, niso v nikakoli zvezi s tihotapstvom, marveč so jih prijeli Italijani radi tega, ker so se podali na italijansko stran s starimi obmejnimi legitimacijami. Medtem so namreč vložili prošnje za nove legitimacije, za kar so dobili od obične potrdilo. S tem potrdilom in starimi legitimacijami so šli čez mejo, ker so bili prepričani, da jim italijanski stražniki ne bodo storili nič zlega, ker so vedno puščali naše ljudi čez mejo s temi listinami. Topot pa so jih Italijani proti dosedanjim navadim aretirali. S tihotapstvom pa omenjeni nimajo nobene zveze.

Ljubljanski firbec

Ljubljana, 27. maja.

Sezona športa je v razmahu. Ljudje se poslužujejo vseh vrst vozil, samo da jim je lažje priti na cilj. Maksimalno sede v prijaznih nedeljskih popoldnevih na kolo in se odpelje v prosto naravo. Tudi to je šport! Saj je za to panogo tako vneta naša mladina.

Včeraj okrog pol 13 se je pred Figovčovo gostilno zbral ljubljanski »firbec« ter gledal in po-

Večer novejšje slovenske lirike

Ljubljana, 26. maja.

Slavistični klub na univerzi v Ljubljani je sinoči priredil v dramskem gledališču recitacijski večer »sodobne slovenske lirike«. Prihiko za to kulturno srečanje je dal predvečer, posvečen spominu ranjkega Srečka Kosovega ob 10-letnici njegove smrti. Te dni je bilo slovensko časopisje polno spominov na centralno pesniško postavlo naše povojne književnosti. Smrti komaj 22-letnega človeka, mladca je toliko tragično, kakor je tragično smrt slovenskega poeta, ki mu pred dozoritvijo omahnejo peruti. Je v tem nekaj tipično slovenske tragike: predstavlja smrti v prehitri naglici odhoda krepno vsem skrivnostim, ni jih več mogoče do dna dojeti, prestim zalef in kronan s soncem. Časopisje nam je torej predločilo vse njegovo široko delo: na polju poezije in v nevezani besedi ob vseh vprašanih Irpečnega slovenskega človeka. Na to je opozorila predvsem »Slovenija« z »Uvodnimi besedami« pesnikovimi, ki jih je priobčil v II. letniku »Mladine« in ki kažejo njegova načela v kulturnem, gospodarskem in socialnem življenju.

Dramsko gledališče je napolnilo predvsem mladina do zadnjega količka. Tople besede v spomin Kosovega je spregovoril Bogomir Fatur ter nato recitiral več njegovih pesmi, iz katerih so posebno značilne »Balada«, »Richepinov motiv«, »Stranka za vasio«. Pesmi so polne vonja po slovenski zemlji, Krasu, besede prekipevajo od bolehi nad bedo našega človeka. V kritiko, koliko so bile pesmi pravilno izbrane, se ni mogoče spuščati.

Nato je Miran Jarc bral nekaj iz svojih »Novejšjih pesmi«, ki so naša najnovejša pesniška zbirka. Tone Seliskar, naš najmočnejši socialni poet, je bral nekaj novejših. Anton Vodnik je bral iz svojih zbirk »Žalostne roke« in »Vigilije«, značilni zbirki iz povojne katoliške »križarske« dobe, ter nekaj novejših. Edvard Kocbek je bil prelihl. Njegova zbirka »Zemlja« diha v kratkih slikah slajersko ravninsko in gorško življenje. Božo Vodušek je z udarno, miselno liriko v desetih sonetih in s podajanjem napravljen slušen učinek. Mile Klopčič je bral iz zbirke »Preproste pesmi«. Vida Taufer, ki jo poznamo iz Doma in Sveta, je recitala svoje tipično ženske pesmi. Kot zaključek je bral še mladi Bogomir Fatur svoje pesmi.

V kritiko izbranih pesmi se ni mogoče spuščati, pripomnimo le, da uspevajo nekatere pesmi bolj slušno, druge, če jih bereš sam. Tega

Vlom v zdraviliško blagajno v Rog. Slatini nepojasnen

Celje, 26. maja.

Pred malim senatom celjskega okrožnega sodišča je sedel danes ponovno na zatožni klopi bivši blagajnik banovinskega zdravilišča v Rogški Slatini, Viktor Gračner, zoper katerega je državno tožilstvo v Celju vložilo obtožbo, da je v času od 24. do 30. junija 1935 v Rogški Slatini protipravno prisvojil 65.000 Din. Ta dogodek je preteklo poletje vzbudil mnogo prahu.

V noči na 30. junija 1935 je nočni čuvaj pri zdravilišču v Rogški Slatini, Bek Franc, trikrat v presledkih šel mimo tako zvanega Tržaškega doma, kjer se nahaja blagajniška soba zdravilišča. Pri obeh prvih obhodih je iz ceste videl, da je gorela v blagajniški sobi električna luč, da so bila vrata železne blagajne priprta in da je bilo torej v blagajni, vsaj na videz, vse v redu. Tretjič je šel mimo Tržaškega doma ob 3.50. Ko je takrat pogledal iz ceste proti blagajniški sobi, je zapazil, da je ta soba tenna. Ker se mu je zdelo čudno, da ne svetli električna luč, je prišel skozi nezaprta vrata v vežo, od tam pa v blagajniško sobo. Našel je vrata železne blagajne priprta. Ker ni našel nikjer nobene osebe, je v nameri, da javi o vsem tem obdolžencu kot blagajniku, prišel metati pesek v okno njegove sobe in sicer ravno nad blagajniško sobo. Oglasila se je pa samo uradnica pri zdravilišču, Piskernik Pavla. Nato se je podal pred stanovanje obdolženca, skušal odpreti vrata, pa so bila zaprta. Ker obdolženca niso dobili na njegovem stanovanju, so ga šli iskat v Ljubljanski dom, kjer se je navadno mudil; tam so ga tudi našli. Gračner se je sam podal iz Ljubljanskega doma proti Tržaškemu domu, kjer se je že nahajalo več oseb. Gračner navaja, da je dne 29. junija odšel iz blagajniške sobe opoldne ob 12.5 in pred svojim odhodom železno blagajno zaprl. Obenem pravi, da je mogoče, da je le vrata železne blagajne priprli, ključke pa da ni obrnil. Ključ od sobnih vrat je izročil uradnici Prahovi Olgi. Nato pripoveduje Gračner, kje je hodil do 5

recitatorji večkrat ne upoštevajo in tako ostanejo včasih najnežnejše pesmi brez učinka. Tudi glede jezika, izgovorjave pri recitiranju bi se dalo kaj reči. Pri nekaterih odprti samoglasniki preveč bijejo v uho. Iz vseh pesmi pa zveni lučben do slovenske zemlje in bolest slovenskega pesnika nad bedo našega človeka.

Uredba o inženirjih

Belgrad, 27. maja. V gradbenem ministrstvu so izdelali načrt uredbe o pooblaščenih inženirjih. Po načrtu te uredbe se pooblaščen inženirji dele v 12 različnih skupin; gradbene inženirje, arhitekta, kulturnotehniške inženirje, geodetske, strojne, ladijske, elektroinženirje, agronome, rudarske inženirje, inženirje za tehnologijo in gozdarske inženirje. Uredba določa razen tega, da se morajo uvesti nove stroke in dosedanje združiti ali ukiniti na predlog inženirske zbornice. Pooblastilo se po tej novi uredbi pridobi tako, da morejo inženirji imeti absolvirano fakulteto doma ali v inozemstvu ali visoko šolo v činu fakultete, biti morajo državljani kraljevine Jugoslavije in imeti izpit za pooblaščen inženirje ter so morali po diplomiranju uspešno delati najmanj tri leta v svoji stroki v državi ali samoupravni službi. Uredba je poslana vsem zainteresiranim ministrstvom v proučitev.

Mlad „gangster“

Pred nekaj dnevi je dobil čakovski trgovec Mozej grozljivo pismo, ki je bilo podpisano z značkom nepoznano društvo, z zahtevo, da v najkrajšem času položi v kuverto s 30.000 Din na predpisano mesto na pokopališču. Če tega ne naredi, so neznanci zagrozili s smrtjo njegovemu sinu. Trgovec tega pisma seveda ni mogel vzeti za šalo, obrnil se je na policijo, ki je pokopališče zastražila, dočim je trgovec šel in položil na označeno mesto kuverto. In res je napovedanega dne prišel na pokopališče mlad deček, ki se je nekam sumljivo in bojevit oziral po pokopališču in kar zastavljal korak, ko je stopal proti mestu, kjer je bila položena kuverta. Navsezadnje je stopil na ta kraj in pobral kuverto. Tisti hip pa so ga policaji že obkrožili in ga prijeli. Mladi fant je imel komaj 16 let, po poklicu pa brivski učenček, brez staršev. Povedal je, da se je takega gangsterskega dejanja lotil samo zato, da bi dobil donar in si kupil najpotrebnejše. Da bi pri tem ne storil prevelike krivice, si je izbral za žrtev najbogatejšega trgovca. Polcija je res našla pri njem seznam potrebnih, ki jih je mislil kupiti. Na seznamu so bili čevlji, obleka, kolo in drugo. Za oprostitev svojega greha pa je določil 100 Din v dobre namene.

Pri prvi razpravi, ki se je vršila dne 30. avgusta preteklega leta, je bil Gračner Viktor zaradi tega obsojen na 2 leti roblje. Njegov zagovornik, celjski odvetnik dr. Ogrizek, je takrat predlagal obnovno na podlagi novih dokazov. — Okrožno sodišče v Celju je ta predlog zavrnilo, apelacijsko sodišče v Ljubljani je pa zavrnitev tega predloga razveljavilo in odločilo, naj se izvedejo obnovitveni dokazi in naj se o obnovi postopanja odloči na podlagi dobljenih dokazov. Nato je okrožno sodišče v Celju dne 3. marca t. l. dovolilo obnovno postopanje in se je vršila razprava danes. Zashane so bile predvsem iste priče, ki so bile predlagane v obnovitvenem postopanju. V prvi vrsti ravnatelj Putnika v Mariboru g. Loos, ki se je v omenjenem času mudil v Rogški Slatini in je kritično noč, ko se je vračal spat, videl pri blagajni še luč, znak, da je bila blagajna še nedotaknjena. Na podlagi zasliševanja prič, predvsem omenjenega ravnatelja Putnika in Lesjak Doroteje, je pa dokazano, da je šel Gračner spat pred Loosom in sicer prej, kakor je nočni čuvaj ugotovil, da je luč v blagajniški sobi ugasnjena.

Državni pravnik g. dr. Rus je vztrajal pri prvotni obtožbi in zahteval, naj se kaznuje Gračner Viktor po obtožbi, Gračnerjev zagovornik, odvetnik g. dr. Ogrizek, je pa pletljal za njegovo oprostitev. Sodišče je po daljšem posvetovanju izreklo oprostilno sodbo: Bivši zdraviliški blagajnik Viktor Gračner se zaradi pomanjkanja dokazov oprosti vsake krivde.

Ljubljanski mali harmonikarji med Savinčani

Ljubljana, 26. maja.

Pretekla nedelja je bila za ljudi v Grajski vasi in na Groblji pravi ljudski praznik. Ljubljanski mali harmonikarji, pomoženi z violini, so dali pod vodstvom zaslužnega glasbenega pedagoga prof. Pavla Rančigaja dva sijajna uspeha koncerta. Ne le, da sta bila tudi glede harmonike na lepi umetniški višini, ampak savinjski narod se je našel mladini tako sijajno odzval, da je za obe prireditvi zmanjkalo vetopnic! Obeh koncertov se je tamonja inteligenca udeležila skoraj polnoštevno, vsa je pa bila v Grajski vasi s prečastitim g. župnikom, šolskim upraviteljem in vsem učitelstvom.

Malčki so dali blizu 40 slovenskih, hrvaških

slušal prizor, ki se je odigral med dvema gospodoma in mladim vajencem Cirilom H. Eden gospodov je naslonil kolo na Verohskovo hišo. Ko pa je hotel domov, je opazil, da kolesa ni več na mestu. — Toda sreča se mu je kmalu nasmejala. Na ulici je opazil sumljivega vozača, še bolj sumljivo pa se mu je zdelo kolo. Ustavil je kolesarja in spoznal svoje kolo. Mladi vajenec se je izgovarjal, da je moral na urad, pa da mu je rekel pomočnik, ki je brat kolesovega lastnika, naj vzame kar eno kolo. Fant je storil tako. »Če bi vedel, da bi bilo tako, ne bi vzel vsega«, je rekel vajenec in se ves tresel od strahu. Seveda je prišel na limance. Lastnik mu je verjel in ga izpustil, vprav ko je prišel iz nasprotni strani stražnik, kjer je v neki hiši ležal starek, ki ga je najbrž vrgla božast. Pred hišo je pribrel reševalni avto. »Firbec« pa se je preselil le-sem ter en in drug dogodek komentiral po svoje.

in arabskih narodnih ter umetnihi pesmi tako dovršeno, da so jim Savinčani priredili pravo zmagovalje. Med solisti so se spet imenitno odrezali brata Kosec, Baharjev Franček, tudi Čekadov Andrejček in celo najmlajši, po štiri leta stari malčki.

Redko umetniško doživetje je nudil mladi violinski mojster Uroš Prevorsek, ki je res močestno zaigral Wienowskyjev koncert v D-molu in je umetniška preprosto savinjsko ljudstvo nagradilo z iskrenim priznanjem. Zlasti lepo je pa presenetila vse mala Toeca Rynešova, talentirana učenka plesnega umetnika Golovina. Zaprta je pri obeh koncertih po tri plesne le z vso otroško prisknostjo, ampak že lepo se zavedajo svoje težke umetniške poti. In ko je človek gledal pred seboj zamaknjene ratarje savinjske zemlje, kako verno so sprejemali lepo igranje zbora in izvajanje solistov, bi se kot meščan lahko počutil osramočenega. Zakaj ne v mestu, ampak tam v podeželski zapuščenosti živi prava kultura, živo prizadevanje dati vsakdanosti globlji smisel. Le žal, da v tem pogledu mesto danes vse premalo skrbi! Prav v tem, da vodi prof. Rančigaj mladino med slovensko ljudstvo, da jo ne vzgaja samo glasbeno doma, ampak jo v narodnostnem pogledu ob vsaki priliki tudi etično dviga, je veliki pomen vsega njegovega prizadevanja. Kot odlična konferencierka se je to pot prvič izkazala gospa Hela Poljančeva. V pesniški obliki, z lepo, zdaj mirno, to plo, zdaj segava zasnovano vezano besedo je poslušalce seznanjala s sporedom od točke do točke in ustvarjala prijetno domače razpoloženje. Tako sta bila oba koncerta v vsakem dobrem pogledu nenavaden dogodek, ki ostane vsem v trajnem spominu.

Za vse gre iskrena hvala in polno priznanje prof. Pavlu Rančigaju, ki se tako nesebično žrtvuje mladini. Dal Bog, da se mu skoraj posreči ustvariti krepak mladinski godalni orkester, ki bo Ljubljani v ponos, mladini in narodu, za katerega gre, v splošno korist!

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo 27. maja: Breda. Lutri, četrtak, 28. maja: Viljem.

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10, in mr. Bohinec, ded., Rimska cesta 31.

Kaj bo danes

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov ima v lastnem lokalu na Kongresnem trgu ob 20 prvi sešestanek.

Trgovski dom: ob 20 sešestanek Zdrženja diplomiranih tehnikov kraljevine Jugoslavije — sekција Ljubljana.

— Avtoizlet na Grossglockner in po Koroški 30. maja do 1. junija. Udeleženci imajo možnosti obročnega odplačila! Informacije in prijave v izletni pisarni Okorn, Ljubljana, hotel »Slone«.

II. jugoslovanski protituberkulozni kongres. K naši tozadevni notici sporočamo še, da kongres ni namenjen samo zdravnikom, temveč tudi vsem onim, kateri sodelujejo v protituberkuloznem gibanju in se za to gibanje zanimajo. Kongres se bo vršil v času od 30. maja do 2. junija 1936 ter stoji pod visokim pokroviteljstvom N. V. L. kraljice Marije. Udeležence je dovoljena polovična vožnja po železnicah in parobrodih, hotelske sobe so rezervirane ter daje tozadevna pojasnila pisarna na kolodvoru v Sarajevu.

Umetniška razstava slikarjev bralov Vidmarjev. Po daljšem presledku bosta razstavila slikarja Drago in Nande Vidmar najnovejša svoja dela v Jankičevem paviljonu. Po letu 1930, ko sta poslednjič razstavila v Ljubljani, sta aktivno sodelovala na raznih mednarodnih in jugoslovanskih razstavah, kjer sta si s svojimi resnimi deli pridobila ugledno priznanje. Vsa slovenska kulturna javnost si bo prav gotovo ogledala to zanimivo razstavo, saj razstavljata najnovejša dela, ki kažejo povsem samoniklo izražanje v podajanju naše zemlje in našega človeka. Razstavo bo otvoril v petek, dne 29. maja ob 19.50 g. dr. Franček Stele. Otvoritev bo prenašala tudi ljubljanska radio-postaja. Razstava bo odprta 14 dni.

Mnogo novega vam imajo pokazati na »Ljubljanskem velesesiju« od 30. maja do 8. junija. — Stroja in kovinska industrija, fina mehanika, radio- in elektro-tehnika, avtomobilska in vstopiška industrija, lesna in tekstilna, živilska in kemična, papirna in steklarska industrija ter obrt vam bodo predložili ogromni napredek našega dela in tvorilo silo našega duha. Industrija, obrt in trgovina bodo lekmovali, da vaše potrebe in želje kar najbolje zadovolji.

Poleti so hladne sobe že udobne, ne pa pozimi! Zavarujte se v pravem času pred mrazom in vlagol! Naši pečari poznajo vaše skrbi. Potrudili so se, da so izdelali res prvovrstne in cenene ogrevne naprave, o čemer se lahko prepričate, če obiščete Ljubljanski velesesij od 30. maja do 8. junija 1936.

Slovenska Matica sporoča svojim gg. poverjenikom in članom, da izidejo njene redne publikacije za 1936 šele jeseni. Na željo mnogih poverjenikov in članov, naj se nadaljuje Cankarjeva Zgodovina likovne umetnosti v zahodni Evropi, je Matični odbor izpremenil knjižni program za 1936 v toliko, da izide namesto Kosmačeve povesti »Prazna ptičica« I. snopič III. dela dr. Izidorja Cankarja Zgodovine likovne umetnosti: Renesansa. — V kratkem pošljemo poverjenikom in članom natančnejše pojasnilo. — II. zvezek I. dela Melikove »Slovenije« izide prihodnji mesec. — Uprava Slovenske Matice, Ljubljana, Kongresni trg 7.

Radljski poslušalci — planinci! V soboto, dne 30. maja ob 18.40 bo predaval v ljubljanskem radiu g. dr. Edo Pajnič o varstvu planinskih cvetlic. Poslušajte to zanimivo in poučno predavanje, ki se vrši v okrilju TK Skala.

V četrtak, dne 26. maja se vrši zelo zanimiva produkcija gojencev drž. konservatorija, pri kateri bomo prvič čuli izbor skladb za klavir četveroročno. Program obsega originalne skladbe Mozarta, Beethovna, Schumann, Schuberta, Novaka in Regera, ter ga izvajajo gojenci klavirske oddelke prof. Antona Ravnika ob sodelovanju njegovega učitelja. Programe, ki večinoma kot vstopnice, se dobijo v Matični knjižarni. Začetek točno ob 18 in pol v dvorani Filharmonične družbe.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA: Začetek ob 20.

Breda, 27. maja: Gozd. Red Sreda. Četrtek, 28. maja: Mladi gospod šef. Red A. Petek, 29. maja ob 15: Juarez in Maksimilijan. Dijaška predstava. Izven.

OPERA: Začetek ob 20.

Breda, 27. maja: Lucija di Lammermoor. Red C. Četrtek, 28. maja: Otello. Red Četrtek.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 27. maja: Belgrad 1.: 20.40 Narodne pesmi. 21. Prenos iz Bukarešte 22.20 Laska glasba. — Belgrad 11.: 14.05 Ing. Petrovičev predavanje o Nikoli Tesli ob njegovih 80. letnici. — Zagreb: 20. Madrigali. 20.30 Orkestralna glasba. 21. Bukarešta. 22.15 Plesna glasba. — Bukarešta: 21. Evropski koncert. — Dunaj: 19.40 Vojška godba. 21. Bukarešta. 22.10 Glasbene miniatüre. 22.25 Plesne plošče. — Budimpešta: 20. Od Londona do Pešte (plošče). 21. Bukarešta. 22.25 Glasna glasba. 23.25 Plesna plošča. — Madrid: 20.40 Zborovska petje. 21.15 Pihalna glasba. 21. Bukarešta. 22. Čitje. 22.45 Plesna glasba. — Praga: 19.30 Pestrta glasba. 21. Bukarešta. 22.20 Plošče. — Brno: 20.30 Slavnostni koncert. — Varšava: 20. Plošča. 21. Bukarešta. 22.25 Plesna glasba. — Vsa Nemčija: 20.15 Ura misle generacije. — Berlin:

Drugi programi

Sreda, 27. maja: Belgrad 1.: 20.40 Narodne pesmi. 21. Prenos iz Bukarešte 22.20 Laska glasba. — Belgrad 11.: 14.05 Ing. Petrovičev predavanje o Nikoli Tesli ob njegovih 80. letnici. — Zagreb: 20. Madrigali. 20.30 Orkestralna glasba. 21. Bukarešta. 22.15 Plesna glasba. — Bukarešta: 21. Evropski koncert. — Dunaj: 19.40 Vojška godba. 21. Bukarešta. 22.10 Glasbene miniatüre. 22.25 Plesne plošče. — Budimpešta: 20. Od Londona do Pešte (plošče). 21. Bukarešta. 22.25 Glasna glasba. 23.25 Plesna plošča. — Madrid: 20.40 Zborovska petje. 21.15 Pihalna glasba. 21. Bukarešta. 22. Čitje. 22.45 Plesna glasba. — Praga: 19.30 Pestrta glasba. 21. Bukarešta. 22.20 Plošče. — Brno: 20.30 Slavnostni koncert. — Varšava: 20. Plošča. 21. Bukarešta. 22.25 Plesna glasba. — Vsa Nemčija: 20.15 Ura misle generacije. — Berlin:

Problem učnega načrta v srednji šoli

Ljubljana, 26. maja.

Radi bližajočega se zaključka šolskega leta se povsod v javnosti pojavljajo vprašanja o šoli. Če pogledamo in zborovanju kritizirajo naše šolstvo in dajejo nasvete. Priznati je treba, da je naše šolstvo na tleh. Prizadeti so pri tem starši, ki plačujejo, učitelji, ki ne dosegajo zaželenih uspehov, najbolj pa mladina. Kaj bo iz nje, bo pokazala bodočnost.

Pričele se bodo počitnice. Po pravem bi bil to čas, ko bi prosvetne oblasti morale imeti polne roke dela. Opraviti je treba vse delo do pričetka novega šolskega leta. Ena najvažnejših stvari bi jim morala biti, da predelajo učni načrt. Proforski glasnik je v marčevu in aprilski številki prinesel uvodni članek o tem problemu. Profesor Karalič iz Belgrada razmotriva o načrtu in rezultatih v naši srednji šoli. Izkustvo in statistike kažejo, da je učni načrt preobsežen in prenatrpan po snovi in po predmetih. Ker ga ni mogoče predelati, je ne-realni. Realen bi bil oni, ki bi ga zmogel povprečni učenec s povprečnim učiteljem vsaj 80–90%. Radi preobsežnega načrta, prepolnih razredov in premalo učnih ur pa mora danes učitelj »hiteti« in pri

tem se učence izpraševati in oceniti. Da pri tem trpijo predvsem nižji razredi, ki tvorijo podlago vsemu učenju, je jasno. Nepredelano snov doživijo najbolj živi jeziki, ker so učbeniki še obširnejši od programa. Tako se zgodi, da ostajajo učenci pri francosčini in nemščini srejni knjige. Na ta način nastajajo praznine, ki se poznajo prihodnje leto. Če pa knjigo predelajo, ne gre drugače, kot površno.

Prof. dr. Tkalec iz Zagreba pa načrt podrobno kritizira. Poleg nekaterih prav dobrih mest, ima učni načrt tudi tako slaba, da bodejo v oči. Nedslednosti so predvsem pri filozofiji in kemiji, celo pri matematiki in risanju. Ne skladajo se nasteti cilji in sredstva. Na splošno se trdi, da naš program nima enotne redakcije; nima stvarne in oprijemljive ideje — vodnice; snov je razdeljena po raznih, čisto heterogenih načelih in je zato nepredvidna in nepovezana; mnogo je nepedagoških vplivov, ki se ne ozirajo na razvoj mladine; metodično je neizdelan in slabo zgrajen. Treba ga bo podvreči temeljiti reviziji in izdelati učni načrt, ki se bo oziral samo na pedagoška načela in duh prave znanosti.

S. P.

K razstavi ljubljanskih slikarjev in kiparjev

Nekaj o skriti bedi

Maribor, 26. maja.

Razstava ljubljanskih slikarjev in kiparjev v Kazini je dogodek, ki nas je zelo razgibal. Ne pozabite, da živimo ob severni meji in da nas zanima vse, kar prihaja iz Ljubljane!

Ne bomo razglabljali o umetninah 16-ih umetnikov, izmed katerih je vsakdo svet zase. Opozoriti hočemo na nekaj drugega, kar je v najožji zvezi z razstavo, namreč na podporo, ki bi jo morala uživati naša upodablajoča umetnost od banovine in vsaj od večjih občin. Naj namreč naši umetniki prodajo še toliko slik, s temi nakupi jim more biti le za prav kratak čas ustrezen! In kdo ne ve, da žive naši umetniki v največji bedi, ki je toliko hujša, ker je skriti, ker je ne kažejo vsem, kot jo kažejo danes številni brezposelni, o katerih pišemo dan za dnem.

Kako zelo smo se oddaljili od podpor, ki so jih uživali naši umetniki v pokojni Avstriji, naj pokažejo tle podatki: Samo ljubljanska mestna občina in deželni odbor kranjski sta dajala letno v umetnostne namene po 5000 zlatih kron! Prav toliko je dajala kranjska vlada, tedaj skupaj 15.000

zlatih kron. Tik pred vojno se je odločila kranjska vlada, da bo povečala svoje datjave od 5000 na 40 tisoč zlatih kron. dež. odbor kranjski pa od 5000 na 37.000 zlatih kron, tedaj skupaj na okroglo milijon dinarjev v sedanjih valut! Tik pred vojno je tedaj naša upodablajoča umetnost imela ogromne zneske na razpolago. In danes, v sodobni državi? Ne vprašuj! Se tisti malenkostni zneski, ki so bili v proračunih, se niso izplačali!

Toda, kar je zamujenega, se da še vse popraviti. Preprečani smo, da se da odpomoči stiski, v katero je zašla slovenska upodablajoča umetnost. Sedanji ban dr. Natlačen se na primer že dolgo prizadeva, da bi popravil grehe svojih prednikov, a vsega seveda tudi ne zmore čez noč. So pa še drugi načini odpomoči. En tak način — in ne eden največjih! — je ta, da se pozanimamo za razstavo in da skušamo po možnosti tudi odkupiti kakšno sliko! Saj se dobe — kot vse drugo blago — tudi te na obroke! Pač znak časa, v katerem živimo! O drugih načinih pa — upamo — da bodo spregovorili ljubitelji naše umetnosti in ne nazadnje tudi naši umetniki sami!

Razdelitev moke rudarjem

Trbovlje, 26. maja.

Kralj. banska uprava je nabavila 15.000 kg bele moke za delno zaposlene rudarje in njih družine, katero bo razdelila tukajšnja občina. Pri razdelitvi moke pridejo v poštev delavci, ki imajo v mesecu aprilu 1. l. manj bruto zaslužka, in sicer: oženjeni brez otrok 800 Din, oženjeni s enim ali dvema otrokoma 1000 Din, s tremi ali štiri otroki 1200 Din s pet ali več 1500 Din. V svojih obrtnih pisarnah dobijo listke, katere morajo prejemniki s svojim podpisom potrditi, da so prejeli odpadajoče količine moke. Delitev se bo vršila takole: 26. maja zapadni obrat, 29. maja vzhodni obrat, separacija in jašek 30., 31. maja za vse ostale rudniške obrate, podjetje Dukič in cementarna. Vsak prejemnik mora prineseti s seboj vrečko. Kdor do 30. maja ne pride, zgubi

pravic do te nakaznice.

Poleg te količine bo TPD tudi delila belo moko, in sicer po sledečem ključu: vsak delavec, ki je napravil od 15. aprila do 15. maja 20 ali manj šilfov, prejme zase 6 kg, na vsakega družinskega člana pa po 3 kg moke. Vsa moka se bo delila pred binokšnimi prazniki. Od ene ali druge razdelitve bo izpadel le oni delavec, ki je primeroma še nekaj zaslužil, vsi oni pa, ki so imeli le malo zaslužka, dobe moko. TPD pa bo to razdelitev še dvakrat ponovila sedaj ob slabem zaslužku v poletnih mesecih.

Občina je na posredovanje banske uprave prešla od ministrstva soc. politike pretekli teden 3 vagona koruze za brezposelne. Občina ima dovoljenje, da koruzo prodaja in za izkupiček zaposli brezposelne pri občinskih javnih delih.

Varstvo naše planinske flore

Reven je na videz planinski svet, a nič manj mičen. Na višinah in ob pobočjih obilo skal in gruč. Tu in tam raste borovo grmičevje, redke so nizke smreke, bolj uspeva macesen. Poleti sije jutranje sonce, že ob deseti težko prenašamo vročino od skal, a že okoli poldneva se privlači kot bi trenil z oblaki še gosta megla. Hipoma prične pršiti, kar ne preneha do poznega popoldneva. Če pogledamo po tleh, opazimo več kamenja in gruča kakor zelenja. Rastline se morajo boriti za prostor in čas, zoper prehude solne žarke in zoper preobilen dež ter prezgodnji mraz. Vendar je boj za obstanek tudi rastlinam koristen, mičnejše so nego dolinske, zde se nam tudi mnogo lepše, posebno še zato, ker so res v barvah njih cvetov pestrejši nego oni v dolinah. Vsi zunanji pojavi in celo življenje rastlin je prilagojeno gorski naravi in vse je smoteno posvečeno ohranitvi tistih vrst in rodov.

Pod solnčno snežno odejo počiva le navidezno vse življenje. Ko je v dolini že davno prenehala pomlad, v planinah še pogosto sneži. Kar — tako rekoč od večerj do danes in jutri se tla izpremenijo. Niso tako gosto porasčena kakor kak travnik v dolini. Na gorskem travniku je trava ubornejša in med njo ni toliko cvetov kakor v dolini, a kar jih je, so lepše. Obiskovalci planin se hočejo v dolini ponašati s cvetjimi, Polaste se baš onih, ki so najredkejši in zbadajo v oči z barvami in oblikami svojih cvetov. Rast je po vrhu še taka, da se v naglici mimogrede ne ulegemo polastiti cvetk brez stbla, listov in korenin. V dolini napravijo planinske cvetke tak vtis, da si jih zažele tudi ljudje, ki ne hodijo na planine. Dobičkarja izkorišča tak pohlep, kar naertno trgajo in puljo planinske cvetke ter jih prodajajo ne le izletnikom, temveč tudi na trgu in od hiše do hiše. Pri tem se odrasli poslužujejo s pridom svojih bedno obloženih otrok, ki znajo z ganljivim obnašanjem spravljati šopke v denar.

Kjer pa odreče svojo pomoč apel na milosrčnost ali na estetska čustva, zna pomagati zdravilska mistika in vraža. Res napravljajo nekatere rastline, pa ne vse, katerim se to pripisuje, čuda človeškemu zdravju. Te rastline pridno puljo v naravi, za njih razmnožitev se pa nihče ne briga. Ponašamo se z njih izvažanjem v inozemstvo, ki nas izkorišča v tem oziru, pri sebi pa tako rastlinstvo skrbno čuva.

Ze pred 15. leti so pri nas v naši ožji domovni napravili in razglasili zakon o zaščiti redkih — predvsem nekaterih planinskih rastlin. Po tem zakonu je pod obšutno kaznijo prepovedano trgati, puljenje in posebno še trgovanje tankanj naštetih rastlin. Odkar je ta zakon v veljavi, se je potrojilo divjanje v škodo planinske flore. Kako to? Prvič zato, ker najbolj pač vleče to, kar je prepovedano. Drugič zato, ker žal a neizogibno zakon sam opozarja na redke in lepe rastline, kar spet vzbuja strast nabiralecev. Zapretenje kazni pa nikogar ne plaši. Saj vsak ve, da se mu ne zgodi ničesar zalega, čeprav prihaja s hribov v dolino le

s polnim nahrbtnikom napoljenih cvetov, temveč je še na zunaj z njimi okrašen kot včasih na podobah kak Indijance. Razširilo se je žal geslo, da s predpisi o zaščiti prirode ni dražiti v teh hudih časih državljano, ki je še celo velik tuž državnik začasno razveljavil tamošnji zakon o varstvu naravnih pti.

V tujni podobni zakoni uživajo večji ugled in vzbujajo večji strah pred posledicami kršitve. Pogledimo v tem oziru le v Nemčijo in Avstrijo, še bolj pa na Čehoslovaško in v Švico.

Z brezobzirnim uničevanjem planinske flore si prav gotovo ne bomo gospodarska opomogli, pač pa domovini povzročili nepopravljivo škodo. Glas gre o naših planinah, da so polne prirodnih lepote in da so posebno okrašene s krasno floro, pri čemer pa tudi ne manjka planinske faune. Kako je lepo, če opaziš tropo divjih koz komaj sto korakov proč od planinske poti, nad seboj pa v sinji višini planinskega orla. Vse to spada že v bajko iz davnih časov. Kako lepo se vedno diči skalne razpoke avrikelj, višje gori pa planika v svojem helem kozoščkal! Ali naj bo tega konec?

Vsi pravi planinci in ljubitelji naših ponosnih vrhov naj bi se združili v obrambo vseh sovražnikov planinske flore!

Skalasi so se že poprijeli z vneto tega dela. Med zimo je bilo poskrbljeno za primeren pouk o naši planinski flori, sedaj pa prihaja čas za aktivno obrambo naših planin pred grabeljivimi rokami. V soboto pa bo radio razširjal kljee na boj zoper uničevalce planinskega cvetja.

Metlika

Metlika, 26. maja.

Prvo sv. obhajilo. V ponedeljek, 25. maja je po dolgem čečevju zasijal krasen dan. Ta dan pa je pristopilo tudi mizi Gospodovi 76 mladih sfc iz naše župnije. Župna cerkev je ta dan kazala svečano obličje. Glavni oltar je bil nad vse okusno okrašen z belimi nageljni in zelenjem. Klopj, določene za prvoobhajance, so bile belo pregrnjene in okrašene z belim cvetjem. Ob pol 8 so se zbrali vsi prvoobhajanci pred solo. Ob pritrkovanju zvonov so šli v farno cerkev v spremstvu dušnih pastirjev. Marsikatero oko se je orosilo, ko so med sveto mašo pristopili naši najmanjši k obhajalni mizi Gospodovi. Po končani slovesnosti v cerkvi je bilo na komendskem dvorišču običajno slikanje. Nato pa so vsi prvoobhajanci bili v zavešču skromno pogosteni s kruhom in kavo. Pristrčna slovesnost je na vse naredila globok vtis.

Nečedno postopanje. Ze dalje časa se je govorilo, da se je mlademu fantu M. K. iz Metlike omračil um. Kadar ta fant ni imel dela, je temu ali onemu grozil, sicer pa je bilo mogoče z njim popolnoma resno govoriti. Včasih je tudi »kako dobro« poguril. Nekateri ljudje pa so se tega reveža hoteli rešiti. Zato so ga v soboto, 25. t. m. prijeli, z namenom, da ga spravijo v Ljubljano na opazovalni oddelke. Ubogi fant sam ni vedel, kaj z njim nameravajo. Ko so ga spravili v prisilni jopič, so tako nečedno z njim postopali, da so se ljudje zgražali. Neusmiljeno so ga prijemali za roke, ga suvali, tepli, sam pa ni nič vedel, čemu vse to početje. Naj bo, kakor hoče, tako brutalno nastopanje pa ni v čast tistim ljudem,

Maribor

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 27. maja: Zaprt.

Četrtek, 28. maja: Zaprt.

Petek, 29. maja, ob 20: »SEVILJSKI BRIVEC«.

Gostovanje ljubljanske opere. Red B.

Tretje in zadnje gostovanje ljubljanske opere bo v petek, 29. t. m. za red B. Pri obeh dosedanjih gostovanjih je bilo zanimanje občinstva toliko, da je bilo gledališče nabito do zadnjega kotička. Gostje uprizore Rossinijevo komično opero »Seviljski brivec«. Zasedba je prvovrstna ter nastopi v partiji glasbenega učitelja Basilia naš pevski prvak Julij Betetto, svoj čas član dunajske »Dvorne opere«. Rezervirajte pravočasno vstopnice! (Tel. 23-82.)

Lekarne. Nočno lekarniško službo vršita drevi Vidmarjeva lekarna »Pri sv. Anehu« na Glavnem trgu, in Savostova »Magdalenska lekarna« na Kralja Petra trgu.

Lastniki blokov, porabite svoje bloke, ker bo letos le še nekaj predstav! Zadnji dve glasbeni predstavi bosta o binokšnih praznikih: v nedeljo zvečer zadnja uprizoritev silno priljubljene in zabavne operete »Seeli Anton, vseh zaljubljenih patron« po znižanih cenah; na binokšni ponedeljek zvečer pa kot zaključna predstava »Ples v Savoju« tudi po znižanih cenah.

III. letni občni zbor Mariborskega tedna bo v petek, dne 29. maja ob 18, v posvetovalnici Mestne hranilnice.

Dražba odvzetega orožja bo na okrajnem načelstvu lev breg, dne 27. junija.

Maratonci — na kuluk! Jutri, v četrtek in v petek ob pol 7 je na igrišču na Livadi zbor vsega članstva. Gradili bomo tekališče in pri tem ne sme manjkati nikogar. Pokažimo našo maratonsko zavednost!

»Putnik« v Mariboru priredi za binokšne praznike izlete z avtokarom v Logarsko dolino, na Vrbsko jezero in na Bled. Informacije v »Putnikovic« pisarni na Aleksandrovi cesti.

Oženjeni in neporočeni so si skočili v lase

Maribor, 26. maja.

Iz sredstev pomožne akcije zaposluje mestna občina še vedno znatno število delavstva. Nekateri gradijo nove ceste za artilerijsko vojašnico, drugi pa so zaposleni pri kopanju kanala in gradijo cesto v Tomšičevem drevoredu. Samo mariborski meščani so to, ker drugih občina ne sprejema na delo. Posel opravljajo vsi enak, ne prejemajo pa zanj enakega plačila. Občina je pri pomožni akciji uvedla tako zvano »družniško« mezdno; samci in oženjeni brez otrok dobivajo nižjo mezdno, kakor očetje številne družine. Gibljejo se pa mezdne v višini od 2,50 do 4 Din na uro. Samci dobivajo samo 2,50 Din od ure in to povzroča pri njih precej hudo kri. Ze dolgo časa se gledajo z oženjenimi tovariši nekam po strani. Zlasti pri oni skupini, ki dela v Tomšičevem drevoredu, so bili spori med obema taboroma kaj pogosti. Včeraj pa je prišlo do dejanskega izbruha. Oba tabora sta se spopadla in neoženjeni so naskočili svoje poročene tovariše. Nastala je pravcata bitka, v kateri se je bunkalo, lasalo in prepekalo kakih 5 ljudi. Delovodja je bil pri tem prizor brez moči. Šele stražniki, ki so naglo prihiteli na pomoč, so napravili red in delavci so se zopet vrnili na posel v kanalski rov in na cesto.

Koncert slepcev

Maribor, 26. maja.

Jutri obiščejo Maribor nenavadni gostje. Zavod za vzgojo slepe dece v Zagrebu napravi izlet s svojimi gojenici in gojenkami, ki bodo obenem priredili v Mariboru koncertni nastop. Mali slepci imajo izvrsten pevski zbor, godbo na pihala ter soliste na klavirju, fagotu in rogu. S svojimi nastopi so po Hrvatskem želi splošno priznanje. V Maribor prispejo že predpoldne ter bodo imeli ob 11 v unionski dvorani matinejo za šolsko mladino. Vstopnina za matinejo znaša 2 Din ter se dobe vstopnice v predprodaji v Cirilovi knjižarni na Aleksandrovi cesti. Zvečer ob 20 priredijo v unionski dvorani koncert za ostalo občinstvo. — Vstopnina: sedeži od 8 do 20 Din, stojšča po 5, za dijake 3 Din.

Iz Cerknice

Cerknica, 26. maja.

Eno kot drugo. Prav prijazno lice nudi prostor okrog cerkniške lare cerkve. Tam je namreč več gredic, na katerih je nasajeno najrazličnejše cvetje. Tudi prostor okrog spominke lipe na trgu kralja Petra II. je čeden in okrašen z rožami. Če pa gre človek na Dol. Jezero, tedaj se nehoti ustrati pri pokopališču sv. Janeza in se nehoti vpraša: Čemu ti kupi smeti pred pokopališčem? V korist posameznika, kakor skupnosti je, da se pazi na snago ob in na pokopališču. Za smeti naj bi bil določen prostor. Nikogar pa ne gre, da bi jih nosili ob zid in to prav pri vhodu. To na tujce ne napravi menda lepega vtisa.

Prvi kopalci. Malokje se kopalna sezona prične tako hitro, kot pri nas. Kopalci se hodijo hladiti v Cerkniško jezero, ki je že sedaj zelo gorko. Izrabljajo priliko kopanja ta mesec in nekoliko še meseca junija, kajti potem se jezero za nekaj časa poslovi, ter izgine v podtalne prostore.

»Slovenski dom« je opoldnevnik, ki prinaša najnovejše dnevne vesti. Ker je prav v Cerknici priložnost, da ta časopis dobite še popoldne istega dne, zato ga naročate pri kolporterju g. Potočniku. Ta vam ga bo prinesel vsak dan na dom. Časopis stane mesečno le 12 Din.

ki so dali tega reveža ukleniti. Zato v imenu vseh pošteno mislečih ljudi tako početje obsojamo in odločno odklanjamo.

Tuški promet. Z dopisom kr. banske uprave z dne 10. aprila je tudi letos Metlika uvedena v spisek tujsko-prometnih krajev. Za letošnje sezono se je Metlika že začela pripravljati. Gosp. Tone Lovšin v Križevski vasi gradi sedaj novo kopalšče, ki bo zgrajeno na ta način, da bo v spodnjih delih prostora za dvejelet kabin, v prvem nadstropju pa bo pet lepo urejenih sobic. Ze v minulih letih je število letovisčarjev od leta do leta pri g. Lovšinovi raslo. Vsakemu izletniku je g. Lovšin pripravljen dati hrano in sploh celotno oskrbo. Kdor hoče natančnejših pojasnil, naj se obrne na naslov. Anton Lovšin, Križevska vas, p. Metlika.

Naročajte „Slov. dom“

Neverjetno, a resnično...

Elektrika v očesu

Elektrika igra v človeškem telesu nedvomno veliko vlogo, katero komaj slutimo. Kdo ve, če ne bodo učenjaki nekega dne samega bistva življenja skušali pojasnjevati z gibanjem elektrike v telesu. Amerikanski učenjak Wallace Osgood Feen je v svojih delavnicah na vseučilišču v Bochesterju ugotovil s posebnimi finimi pripravami, da vzbudi vsak gib človeškega očesa lahčen električni tok. Kakšnega izvora so ti električni tokovi, ni mogoče natanko dognati, ugotovil je le dejstvo, da jih njegovi merilni aparati zaznamujejo. Ti aparati so sestavljeni tako fino, da zaznamujejo vidne in nevidne tresljaje očesa.

Feen je pri svojih poizkusih dognal, da se človeško oko pri tem, ko preleti in prebere eno samo vrstico v časniku, premakne petkrat. Pač pa ostane oko docela mirno, kadar dvignemo glavo navzgor. Če pa jo nagumno vstran, se premakne enkrat. Pri vsakem takem trenu očesa se vzbudi elektrika.

Če je malo in nežno oko proizvaja toliko elektrike, kaj mora biti šele s srcem ali z nogami. Ko se bo posrečilo ugotoviti še to, bo človek lahko nosil s seboj celo električno centralo, če bo le mogoče njegove električne telesne tokove tudi svetlobno izbrati. To dejstvo bo zlasti velikega pomena za narode, ki ljubijo narodne proslave s plamenicami...

Tuneli pod morjem

Veliki tehnični načrti, s katerimi se bavijo evropski inženjerji, predvidevajo dva znamenita predora, ki predstavljata že dolgo časa sen moderne tehnike. En tak predor je zveza med Anglijo in Francijo pod Rokavskim prelivom, ki bi ne prizaždejal inženjerjem velikih težav pri gradnji. Drugi tak predor, ki bi bil pa precej bolj težaven, je predor med Španijo in Afriko pod Gibraltarsko morsko ožino. Če bi ta predor naredili, bi bilo mogoče iti z direktnim vagonom od evropskega Severnega rta čez vso Evropo in dalje čez vso Afriko do rta Dobre nade.

Toda Amerikanci javljajo še večjo senzacijo. Naredili so načrt, s katerim bi zvezali Ameriko in Azijo pod površino Behringovega preliva, ki loči ti dve celini. Ta prostor bi potem omogočal skoraj pot okoli sveta po suhem. Iz Pariza bi se človek odpeljal v Berlin, iz Berlina v Moskvo, iz Moskve čez Sibirijo na Kamčatko, s Kamčatke na Aljasko ter ob obali do San Franciscu, od San Franciscu pa v New York.

Če bi ne bilo političnih nasprotij in bojazni pred vojno, se zdi, da bi bilo uresničenje vseh teh načrtov možno in verjetno, tako pa...

Smrt popravlja

Smrt je bitje, ki, kakor vemo, ne potrebuje pravila. Toda kljub temu pišejo listi pod tem senzacionalnim naslovom, da popravlja smrt in sicer v Pragi. Seveda ne živo, marveč leso.

Praski rotovž v starem mestu, ki spada med velike zgodovinske zanimivosti, ima svetovno znano uro, na kateri opoldne nastopi smrt z 12 apostoli. Apostoli so bili zemeljska bitja in jim je bila smrt v vsem kos. Saj so bili ljudje, kakor mi. In smrt vendar obvlada vse, kar je na zemlji živega.

Toda na praski uri z lesenimi figurami ni tako. Apostoli so kljub stoletnemu nastopanju in premikanju še kar dobro ohranjeni, smrt pa je že docela preperela in jo te dni popravlja in obnavlja.

Kako bi bilo ljudem ustreženo, če bi bilo tudi v življenju tako...

Nemiri na Irskem so zahtevali žrtve

Brezžičen prenos energije

Dosedaj so morali, kakor vemo, električno silo, katero so pridobivali iz vode, odnosno iz njenega padca, od kraja, kjer se je ta sila proizvajala, do kraja, kjer se je uporabljala, prenašati z nadzemskimi električnimi vodi. Ta način je bil drag, ker je zahteval ogromne količine žice, drogov in materiala. Ta način prenosa se zdela ni bil praktičen. Zlasti pa bi bil slab za primer vojne, ker bi letala z napadom na vodo lahko odrezala vse žile energije in tudi luč, če bi pustila elektrarne same neškodovane.

Sedaj pa je baje neki ameriški inženjer Philipp Thomas v New Yorku prišel na to, kako bi se dalo električno silo prenašati brezžično v poljubnem kraju. S tem vprašanjem so se bavili vsi izumitelji zadnjega časa. Vemo, kakšno senzacijo je vzbudilo reklamno »prenašanje« energije iz Italije v Avstralijo, katero je baje dosegel italijanski znanstvenik Marconi. Pri njegovem poizkusu ni šlo za nič drugega, kakor za navadno radijsko zvezo, ki ni imela praktično popolnoma nobenega pomena. Prenašati energijo na dosedanjim brezžični način je neumestno, ker se širijo radijski valovi na vse strani. Drugič pa je mogoče poslati le šibke količine energije, ki se malo ne prihaša v poštev za pogon, ali kaj podobnega.

Če je izum ameriškega inženjerja resničen, potem bomo v najkrajšem času doživeli, da bodo električne konjice sile letale po zraku tako, kakor zdaj plesna glasba iz gramofonskih plošč.

Elektrika v Meki

Meka je največje svetišče in najznamenitejša mohamedanska božja pot, kamor mora romati vsak musliman vsaj enkrat v življenju.

Mohamedov grob, ki se nahaja v Meki, leži v kockastem svetilu, ki se imenuje Kaaba. Ta sveti prostor je bil sto in sto let, recimo 1300 let, zavrt v mrak in temo. Stotisoči in milijoni mohamedancev, ki so z vsega sveta romali do prerokovega groba, niso na tako znanem licu mesta ničesar videli.

Modernizacija pa prodira povsod in ne najmanj med Arabce. Različni srbski in indijski mohamedanski bogataši, ki so v Evropi uživali vse dobroto moderne civilizacije, so prišli na to, da bi bilo lepo, če bi prerokov grob žarel v tisočih električnih luči.

In tako bo v kratkem času zažarela tajnostna črna skala v Meki v modernem električnem ognju. Pobudo za to je dal indijski milijarder nizam iz Hajderabada. ki bo tudi plačal vse stroške za napeljava.

Vzpodbujevalci na olimpijadi

Sportni urad japonskega prosvetnega ministrstva sporoča, da bo v začetku junija odšlo v Berlin 40 Japoncev in Japonk. To ne bodo tekmovalci, ki naj bi se pripravljali za zmago na olimpijskih igrah. Njihova naloga bo čisto druga.

Preden pride čas za olimpijske igre, bodo morali ti Japonci in Japonke obiskovati vse nemške športne prireditve in bodo morali tam študirati psihologijo nemškega športnega občinstva, da se bodo naučili, kako je treba svoje rojake pri tekmah vzpodbujati. Njihova naloga pri olimpijskih igrah bo ta, da se bodo pri vseh tekmah na olimpijadi razdelili med poslušalce tako, da bodo tekmovalcem zmeraj blizu. Ker bo na olimpijadi prevladovalo nemško občinstvo, bo prevladovalo tudi nemško vzpodbujanje tekmovalcev. Da to ni za ino-

zemce nič kaj vzpodbudno in razveseljivo, je razumljivo.

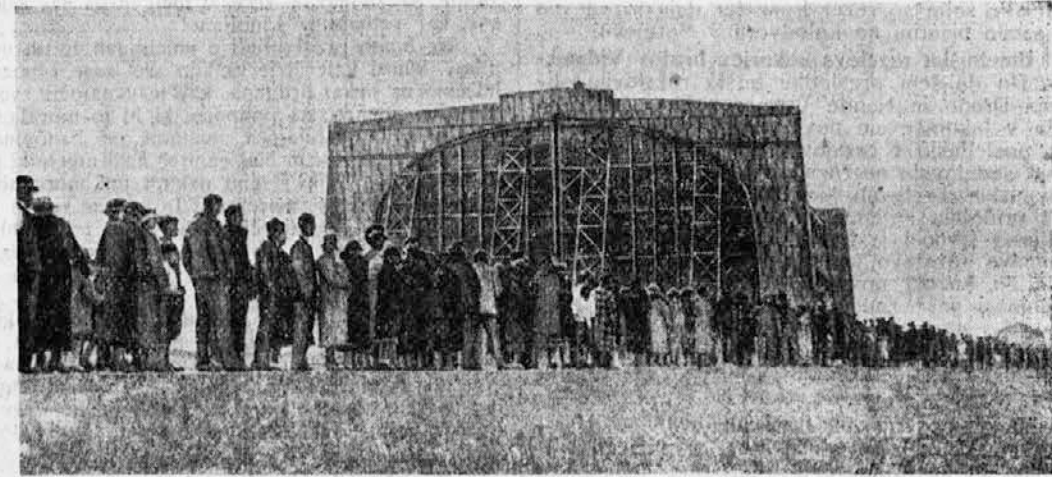
Japonci pa bodo s to praktično pripravo dosegli, da bodo japonski tekmovalci povsod in zmeraj med ploho nemških krikov »hoch« in »heil«, zaslišali iz moskega ali ženskega grla tudi navdušen »banzai«...

Radio razkrinkava duhove

Angleške radio postaje so pred nedavnim nudile svojim poslušalcem čisto posebne vrste radijske reportaže. Prenašale so namreč razgrajanje duhov iz nekega starega gradu v Exsexu, o katerem je vsa Anglija prepričana, da v njem straši. Tej radijski reportaži so dali naslov »Razkrinkavanje duhov«. Za to razkrinkavanje so rabili nič manj, kakor štiri mikrofone, petega so obesili pred grad na star topol, če bi se duhovom zljubilo delati kake plezalne vaje v tihi noči.

V kleti so namestili topolmer, da bi padajoča temperatura naznanila bližanje duhov, saj je znano, da z duhovi prihaja zmeraj tudi ledeni mraz, ki človeka pretrese do kosti. V vsej Angliji so ljudem pred mikrofoni stali lasje pokonci. Poročevalci so se poskrili v okolici gradu, da bi duhovi lahko nemoteno vršili svoje igre z loputanjem vrat in kar je še tako strahovitih navad. Odbila je ura enajst in več. Poročevalci so seveda imeli v sosednji gostilni sprejemnik in so ob zvočniku poslušali, kaj bo. Toda ni hotelo biti ničesar.

Tik pred dvanajsto uro, ki je duhovom najbolj priljubljena, je eden od poročevalcev na tihem odšel v grad gledat, kaj je s stvarjo. Ni mogel ugotoviti ničesar, mikrofoni so bili nedotaknjeni, očitno du-

Tako so radovedni v Ameriki. Nepregledna vrsta ljudi defilira pred hangarjem v Lakehurstu, kjer je pristal Zeppelin

Novi Ku-Klux-Klan

Črna legija

Državna policija v Michiganu v Ameriki je dala ameriškim časopisom na razpolago podatke o novi tajni organizaciji, ki je svoj čas vzbudila v ameriški javnosti ogromno zanimanja.

Po dosedaj znanih podatkih gre za tajno organizacijo, ki se skriva pod imenom »United Brotherhood of America«, ali kratko imenovana »črna legija«.

Državna policija javlja, da je legiji že dokazanih več tujih umorov in da je bilo z ozirom na to izvršenih že večje število aretacij. Ob preiskavi se je pa ugotovilo, da šteje ta organizacija že v samem Michiganu okoli 135.000 članov.

Ta »črna legija« je po svojih dosedanjih nastopanjih in metodah in ciljih, ki jih zasleduje popolnoma enaka Ku-Klux-Klanu in sprejema v svoje vrste zlasti bivše člane Ku-Klux-Klana. Sami sebe nazivljejo »domovinsko združenje« in so čisto vojaško organizirani. Njeni člani nosijo tudi orožje.

Čisti amerikanizem

Kot svoje največje sovražnike smatra ta organizacija komuniste, žide, katolike in črnce. Njihove seje so silno stroge, kot pri vseh čistih puritancih. Pri hišni preiskavi nekega »generalnega materialja« je policija našla mnogo obtežljivega materiala, kjer so zapisane težke kazni, ki so zagrožene članom, ki se pregrešijo proti pravilom organizacije. Za izvedbo svojega programa pa ne pozna legija nobenih ovir, da celo niti umora se ne plaši. Neki delavec in član te organizacije, po imenu Pool iz Detroita, ki je zlostavljal svojo ženo, je bil pri neki tajni nočni sodni razpravi obsojen na smrt in kasneje tudi umorjen. Dalje sta bila tudi dva mlada moska, ki sta nadlegovala poročene žene, privezana k stebru in prebičana.

hovi niso vedeli, kaj bi z njimi. Pač pa je temperatura v gradu padla za poldrugo stopinjo. Poročevalci se seveda takoj to senzacionalno vest zavi v svet. Vsa Anglija je še bolj napeto pričakovala, kaj bo.

No, pa tudi sedaj niso hoteli duhovi še priti. Poročevalci je moral nekaj minut za tem sporočiti prestrašenim poslušalcem, da se je živo srebro v topolmeru za merjenje duhov nenadoma dvignilo za cele tri stopinje. Duhovi so se najbrž razjezili in se tako razgrel, da je postal vroč celo njihov ledeni dih.

Potem ni bilo nič novega. Toda oddaja je kljub temu imela ogromen uspeh.

Čuden naravni ali nenaravni pojav

Skuhati jajce, da je trdo tako, kakor vosek, ni nič posebna stvar. To delo se izvrši povsod na zemlji v kakih štirih minutah. Tega se uči vsaka kuhinjska učenka pri prvih korakih svoje umetnosti.

Toda ni povsod na svetu tako. To zatrjujejo obiskovalci hotela na bavarskem vrhu Zugspitze. Zanjci je nekdo odkril, da vladajo v tem hotelu in sploh na tej gori nekaki čudni življenjski pogoji. Za jajce, ki ga v dolini ali kje drugje skuhaš v štirih minutah, je bilo tam treba natanko 12 minut. Poskušali so večkrat, pa nikdar ni hotelo biti kuhano prej. Vsem turistom se je stvar zdela čudna, toda niso si mogli priti na jasno, ali je temu krivo redko ozračje, ki pa se tudi drži svojih zakonov. Morda je tega čudnega pojava kriva voda, ali pa je uprava hotela nameravala na kakršnekoli način vzbuditi senzacijo za svoj posel.

Policija je odkrila, da je »črna legija« v teku treh let pri izvajanju svoje »čistilne akcije«

umorila preko 50 oseb

Skoro pri vseh je bil fingiran samoumor. Sicer je najbrž ta številka pretirana, kajti ameriška policija običajno pretirava in kadar hoče ujeti kakega nevarnega gangsterja, mu naprti umore vseh zadnjih let.

Po nadaljnjih policijskih poizvedbah pa je bilo dognano, da so člani te organizacije pri svojih nočnih sestankih in pri izvedbi kazni poslužujejo črni halj in kapuc, ki jih imajo potegnene čez obraz. Pri teh krinkah pustijo samo dva izreza za oči. Te črne halje so pa poslikane z mrtvaško glavo in dvema prekrizanimi kostema. Onega pa, ki bi izdal skrivnosti organizacije, zadene brezobzirna smrtna kazen. Največ pripadnikov je »črna legija« imela v državah Michigan, Kentusky, Mississippi in drugih južnih državah.

»Zakaj pa se tako nataknejo držiš, kolega?« vpraša mornar tovariša.

»Uh, kako pa naj bi bil dobre volje. Vedno sem gojil upanje, da bom pri mornarici kaj sveta videl, zdaj pa moram kar naprej tičati v tej preklicani podmornici.«

Učiteljica: »No, Peterček, če pravim, bila sem lepa, kateri čas je to?«
Učenec: »Pretekli čas.«

Slikar: »Kakor vidiš, slikam predmete natančno tako, kakor jih v resnici gledam.«

Gost: »No, potem bi ti samo priporočil kakega dobrega optika.«

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

26

No, naša zaloga se stopnjevitno prazni, čeprav so naši strelci vse bolj redki. Poročnik pogostejše dviga svoj daljnogled proti Gazaleji, toda ne vidi ničesar. Od tam ne prihaja nihče.

Ze davno so pretekle štiri ure, a ojačanja še zmeraj ni. Poročnik poslednjič preštevava strelivo, poslednjič preiskuje obzorje, potem pa veli, naj zabodemo bajonete v zemljo.

Vsakdo potegne iz nožnice svoj bajonet in ga zabode v zemljo poleg sebe, da bi ga imel takoj pri roki. Ko bomo zaslišali zapoved, jih bomo takoj pritrdili na vrh cevi, da se bo odigralo zadnje dejanje.

Poročnik izvleče iz skrinje zadnjo rezervno streliva in jo razdeli vojakom. Strojničarji se ne bodo bojevali. Pobrali smo jim naboje iz pasov in jih razdelili med seboj. Ko smo ta posel opravili, mi je ostalo vsega 25 nabojev. Vsakdo od nas je razpolagal tudi z nekaj granatami.

Bajonete smo imeli torej zabite v zemljo, komaj stežaj daleč od sebe.

Čakajo, da jih bodo pritrdili na puško, ko bo sovražnik prodrl v tabor in se bo začel boj telesa proti telesu. Od strelnice do strelnice gre sporočilo, naj vsakdo ohrani zadnji naboj zase. Vsi stari legijonarji, ki so se bili v Maroku, so videli, kako sovražniki mučijo ujetnike. Ni znano in točno ugotovljeno, če ravnajo tudi Druzi tako, toda težko se je sprizniti z mislijo, da bi se človek izpostavil takemu poskusu. Zato se je treba boriti z vso divjostjo, da človek najde smrt v boju.

Zdelo se je, da so Druzi naš obupni položaj spoznali. Zbirajo se za odločilni napad. Slišimo jih, kako kriče in prepevajo po vaških ulicah. Gneteje se sem in tja in poslušajo svoje voditelje, ki jih vzpodbujajo. Prav tak krik in vik se razlega iz zavetišč na obronkih hriba. Derviši hodijo od skupine do skupine in od povsod se sliši rjovenje. Konjeniki se zbirajo na slemenu nasprotnega obronka za hrbtom pešcev. Ves dan so čakali, da udari njihova ura, zdaj so se pa razvrstili za bitko in se začeli polahko spuščati s hriba.

Docela smo prenehali odgovarjati na njihove strele. Samo nekaj vojakov, ki so ostali pri strelnicah, nam bo sporočilo, kdaj se bo začel napad. Sedimo ob vznožju zidu in se hladimo, mahajmo s kapami. Ne menimo se za pokanje, ki s svojo silovitostjo izziva, da bi mu odgovorili. Naslonjeni z boki na zid

smo mahali s svojimi zasilnimi pahljačami ter se delali, kakor da sovražnika sploh ni. Stedili smo s svojim dragocenim strelivom in čakali zadnjega boja. Četrta ure boja na življenje in smrt.

A prav ta nepremičnost in ta tišina sta morda vzbudili sumnje in strah v vrstah Druzov. Bali so se menda kake zasede, tako da se je njihov milostni udarec zakasnil. Ni dvoma, da bi se bili Druzom težko upirali, če bi bili napadli ta čas. Konjenica bi nas pomedla vse do zadnjega, ker bi se kakor slap razlila čez naše nizke zidove in jih prekorajčila.

A Druzi niso napadli, marveč so svoj manever počasi nadaljevali. Konjeniki so se spuščali s hriba, pešci so se pa opajali s svojim krikom in pesmijo.

In tako smo sedeli in se hladili, ko smo nenadno napeli ušesa ter se spogledali.

Za nami se v dolgi rojni vrsti, z druge strani bojne črte vzpenja po bregu četa. Izza slemena se od prav daleč sliši pridružen hrup, nekaka zasrta godba ali kaj. Kovinast zvok, ki prihaja iz zamašene trobente, bi človek dejal. Nekdo trobi tam daleč za obronkom. Pridušeno, toda vendar se da razbrati, da trobi na naskok. Nagli, veseli glasovi, ki nas napolnjujejo z navdušenjem.

»En Avant!« Naprej.

Zvok raste in postaja jasnejši. To ni več samo odmev nekega revnega gramofona, temveč prava in živa resnica. Postopoma se nam približuje in postopoma rase. Vzravljali smo

se. Izza vrha tam daleč, toda že bliže kakor v začetku, prepevajo številne trobente svojo pesem.

En Avant. En Avant. En Avant!

Potem puškarjenje in škrebetanje strojnic. Druzovska konjenica se spusti v dir in naprej. Nenadno pade v sredo našega tabora šrapnel petinštiridesetcentimeterskega premera ter po dolgem žvižganju eksplodira. Nikogar ni ranil, zato tega gosta sprejememo dobrohotno.

Ko se je šrapnel razpočil, planemo vsi v smeh.

»Zlomka, kaj oni tam čez mislijo, da smo vsi mrtvi?«

Za tem pa je pljusnil čez nas prvi dež šrapnelov iz nevidne baterije, ki je pošiljala strele.

Medtem pa jakajo trobente izza obronka s podvojeno silo: En Avant! En Avant! En Avant!

Nenadno pa se pojavi na vrhu obronka osemnajst polk alžirskih strelcev v bojnih vrstah. Prišli so iz Gazaleje v naglem pohodu nam na pomoč. Spuščajo se po brežičku navzdol in razpršavajo Druze. Kakor Druzi, tako tudi oni pri tem rjovejo svoje molitvice Allahu. Toda Allah, katerega kličejo alžirski strelci, je francoski Allah. Ta razpolaga z discipliniranimi četami, ki so dobro opremljene s strojnimi, ubogi Druzi pa, ki jim je upadel pogum, kličejo Allaha, ki je ostal praznih rok...